

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directie Europese en Internationale Zaken

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 16 december 2024

Betreft Verslag Raad voor Concurrentievermogen 28-29 november 2024

Ons kenmerk

DEIZ / 96010981

Bijlage(n)

2

Geachte Voorzitter,

Op 28 en 29 november 2024 vond de Raad voor Concurrentievermogen plaats in Brussel. Deze Raad stond in het teken van de onderdelen interne markt en industrie, ruimtevaart, en onderzoek en innovatie. Met deze brief stuur ik u het verslag van de Raad. Het onderdeel onderzoek en innovatie stuur ik u mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur, en Wetenschap. Daarnaast maak ik van deze gelegenheid gebruik om de motie van de leden Thijssen en Dassen af te doen (d.d. 27 november 2024)¹. Tevens stuur ik u ter informatie twee papers over concurrentievermogen en digitale economie die zullen worden gebruikt om in Europees verband gesprekken over deze thema's te voeren.

Dirk Beljaarts
Minister van Economische Zaken

Inleiding

¹ Kamerstuk nr. 21501-30-617

De Raad voor Concurrentievermogen (hierna: Raad) op 28 en 29 november jl. stond in het teken van drie onderdelen: 1. Interne markt en industrie op 28 november en 2. Ruimtevaart en 3. Onderzoek en innovatie op 29 november. Deze indeling wordt ook aangehouden in dit verslag.

Interne markt en industrie (28 november 2024)

De Toekomst van het Europese concurrentievermogen

Aanname Raadsconclusies

De Raadsconclusies Draghi zijn niet aangenomen tijdens de Raad. Het lukte, ondanks meerdere rondes, niet om een tekst te vinden voor technologische neutraliteit waar zowel een grote lidstaat als de gelijkgestemde lidstaten op nucleair gebied mee konden instemmen. Er zijn voorzitterschapsconclusies aangenomen met steun van 25 lidstaten, waaronder Nederland.

Tijdens de bespreking van de conclusies gingen de Commissie, het Hongaarse voorzitterschap en lidstaten in op hun prioriteiten inzake de toekomst van het Europese concurrentievermogen. Vicevoorzitter Margrethe Vestager gaf aan dat het Europese concurrentievermogen centraal zal staan in de agenda van de Commissie Von der Leyen II die op 1 december jl. van start is gegaan. Vestager belichtte een aantal randvoorwaarden die van belang zijn voor een concurrerende Europese economie. Zo noemde ze het wegnemen van belemmeringen op de interne markt en de noodzaak om de innovatiekloof te dichten. Deze punten werden gesteund door een grote groep lidstaten. Vestager noemde tevens het belang van het mobiliseren van privaat kapitaal en versnelde vergunningverlening. Het Hongaars voorzitterschap bracht de Budapest Verklaring, aangenomen tijdens de Europese Raad van 7 november, onder de aandacht en benadrukte onder andere het belang van een gelijk speelveld, en een vereenvoudigd regelgevend kader.²

Verder brachten lidstaten de punten uit eerdere gevoerde beleidsdebatten over concurrentievermogen in. Zo was er verdeeldheid in de Raad over het gebruik van staatssteun en de bredere financieringsopgave. Ook benoemden verschillende lidstaten verschillende industrieën die volgens hen essentieel zijn voor het EU concurrentievermogen. Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, noemden de automobielsector, en verwelkomden de door Von Der Leyen aangekondigde *Strategic Dialogue on the Future of the Car Industry in Europe*. Ook noemden enkele lidstaten, waaronder Nederland, het belang van de staalsector en riepen de Commissie op om snel werk te maken van de *Steel Metals Action Plan*. Tevens pleitte Nederland, conform motie Thijssen en Dassen³, voor het belang van het halen van de Lissabon-doelstelling voor Onderzoek en Innovatie in 2030.⁴ Hiermee is invulling gegeven aan uitvoering van de motie.

² [Verklaring van Boedapest over de nieuwe deal voor het Europees concurrentievermogen - Consilium](#)

³ Kamerstuk nr. 21501-30-617

⁴ [Tweeminutendebat Raad van Concurrentievermogen/Ruimtevaart & Innovatie, Interne Markt & industrie \(formeel\) \(21501-30-616\) | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Betere regelgeving in de Europese Unie

Beleidsdebat

De Raad besprak wat er nodig is om regeldruk voor ondernemers te verminderen. Er is unaniem steun voor betere regelgeving. Volgens het Hongaarse voorzitterschap zijn er duidelijke keuzes nodig om het concurrentievermogen te kunnen verbeteren. Ook in het kader van betere regelgeving onderstreepte het Hongaarse voorzitterschap de toegevoegde waarde van de voorstellen over betere regelgeving die in het Draghi rapport worden gedaan. Vicevoorzitter Vestager erkende dat in de aankomende Commissieperiode een hoog ambitieniveau nodig is om te komen tot vereenvoudiging en betere regelgeving. Dat vergt minder rapportage verplichtingen, 25% minder regeldruk voor het bedrijfsleven, en 35% minder regeldruk voor het mkb. Tevens brachten veel lidstaten dit punt op.

Nederland opende het beleidsdebat door het inbrengen van de belangrijkste punten uit het gezamenlijke non-paper met de Italianen, Tsjechen, Zweden en Denen.⁵ Zo riep Nederland de Commissie op om bij nieuwe regelgeving altijd een *impact assessment* uit te voeren en om bij significante wijzigingen de *impact assessments* te actualiseren. Het belang van gedegen *impact assessments* werd breed gedragen in de Raad. Ook riep Nederland de Raad op om bij bestaande wetgeving regeldruk aan te pakken en rekening te houden met het cumulatieve effect. In dit kader riep Nederland de Commissie op om binnen de eerste 100 dagen een stress-test uit te voeren op het EU-acquis. In reactie op deze oproep onderstreept de Commissie het belang van stress-testen van het acquis. Hierbij geeft de Commissie aan dat er bij de stress-test ook rekening gehouden moet worden met de context van de regels. Desalniettemin kan de stress-test wel een handige exercitie zijn voor simplificering en om dubbelingen en tegenstrijdigheden tegen te gaan.

Diversenpunten

De Commissie presenteerde een aantal diversenpunten. De Commissie gaf een update over lopende wetgevingsdossiers en presenteerde daarnaast het *e-declaration* voorstel en benoemde de link van dit voorstel met het betere regelgeving dossier. Verder stond de Commissie kort stil bij het werk dat is gedaan in de SME Envoy groep.

Daarnaast agendeerden meerdere landen een non-paper tijdens deze Raad. Zo agendeerden Italië en Tsjechië een non-paper over het belang van de automobiel sector. In dit kader verwelkomde de Raad de aangekondigde *Strategic Dialogue Automotive* van de nieuwe Commissie. Finland en Denemarken agendeerden non-papers of het belang van biotechnologie, waar Nederland het belang van een brede scope voor de aankomende *Biotech Act* inbracht, conform BNC-fiche.⁶ Een aantal grote lidstaten agendeerden een non-paper over het belang van samenwerking op de EU-batterijenindustrie.

⁵ Kamerstuk: 21501-02, nr. 2913

https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024Z10630&did=2024D25200

⁶ [Fiche 2 Mededeling biotechnologie en bioproductie | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

Tevens presenteerde het aankomende Poolse voorzitterschap haar prioriteiten op het gebied van concurrentievermogen. Tijdens de presentatie herhaalde Polen dat veiligheid centraal staat binnen het aankomend voorzitterschap. De drie pilaren op concurrentievermogen worden economische veiligheid en strategische autonomie binnen waardeketens, een sterke interne markt, met name op diensten, en sterk industriebeleid met focus op de *Clean Industrial Deal* en betere regelgeving.

Onderzoek en innovatie (28 november 2024)

Dit deel van het verslag is mede namens de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en gaat enkel over het onderzoeks- en innovatiedeel van de Raad.

Concurrentiekracht van de EU versterken en fragmentatie van de Europese Onderzoeksruimte aanpakken op basis van de ERA-beleidsagenda (2022-2024)

Aanname Raadsconclusies

De Raad stemde in met de Raadsconclusies over *'het versterken van de concurrentiekracht van de EU en het aanpakken van de fragmentatie van de Europese Onderzoeksruimte (ERA) op basis van de ervaringen met de uitvoering van de ERA-beleidsagenda (2022-2024)'*. Deze Raadsconclusies kijken terug op de ERA-beleidsagenda die de afgelopen jaren is uitgevoerd, en dienen tegelijkertijd als inspiratie voor de volgende ERA-beleidsagenda (2025-2027). Eurocommissaris Ivanova verwelkomde de Raadsconclusies en benadrukte het belang van excellentie om te komen tot zowel economische als maatschappelijke impact. Tevens riep ze op tot meer private investeringen en kijkt ze er naar uit om samen met de lidstaten door te werken aan de verdere vormgeving van de ERA. Nederland en enkele andere lidstaten benadrukten het belang van excellentie als selectiecriteria voor onderzoeks- en innovatievoorstellen om écht impact te bereiken en de concurrentiekracht van de EU te versterken. Hierdoor kan ook de innovatiekloof die de EU heeft ten opzichte van derde landen worden verkleind. Enkele, met name oostelijk Europese lidstaten, benadrukten ook het belang van het overbruggen van de innovatiekloof binnen de EU. Om intern de EU te versterken werd door een enkeling het belang van synergie tussen Europese fondsen benadrukt.

Conclusies over een potentieel Europees O&I-initiatief ter bevordering van duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen, veiligheid van voedselsystemen en de ontplooiing van de bio-economie, waarbij het potentieel van Midden- en Oost-Europa wordt benut (BIOEAST-initiatief)

Aanname Raadsconclusies

De Raad stemde in met de Raadsconclusies over een potentieel initiatief voor onderzoek & innovatie (O&I) op het gebied van duurzame natuurlijke hulpbronnen, het voedselsysteem en de inzet van bio-economie (BIOEAST). Het voorzitterschap benadrukte het belang van de bio-economie en de potentie hiervan in Oost-Europa. De Europese Commissie en enkele lidstaten benadrukten vervolgens het belang van een brede aanpak van een dergelijk initiatief voor alle lidstaten. De Commissie erkende hierbij wel het bijzondere potentieel dat er is in Oost-Europa; dit werd tevens door een aantal lidstaten onderschreven. Daarnaast

werd het belang van private investeringen, onderwijs en absorptie in de samenleving benadrukt voor een dergelijk initiatief om succesvol te zijn.

Geavanceerde materialen

Aanname Raadsconclusies

De Raad stemde in met de Raadsconclusies over geavanceerde materialen. Het voorzitterschap onderstreepte dat het belangrijk is hier gezamenlijk op in te zetten, vanwege de toenemende vraag vanuit de industrie. Geavanceerde materialen maken het mogelijk in te zetten op bijvoorbeeld veiligheid, veerkracht, duurzaamheid en circulariteit, wat cruciale sectoren zoals de bouw, elektronica en energie gezamenlijk verder kan brengen. De Eurocommissaris onderstreepte het strategische belang van dit onderwerp om industrieel leiderschap van de EU te verwerven.

De bijdrage van onderzoek en innovatie aan het concurrentievermogen van de Europese Unie: follow-up van de aanbevelingen uit het Draghi-rapport

Beleidsdebat

De Raad debatteerde over hoe er opvolging gegeven kan worden aan het Draghi-rapport. De Commissie benadrukte het belang van schaalvergroting, publiek-private samenwerking, deelname van het mkb, vermindering van administratieve druk en het belang van grensoverschrijdende samenwerking.

Nagenoeg alle lidstaten erkenden het belang van O&I voor toekomstige ontwikkeling van de EU. Veel lidstaten onderschreven de noodzaak voor focus en strategische keuzes, waarbij enkele lidstaten benadrukten dat excellentie de drijvende kracht is om impact te bereiken. Hierbij werd ook veelvuldig het belang van zowel publieke-publieke als publiek-private samenwerking aangehaald om de Lissabon doelstelling van 3% investeringen in het bbp te behalen. Europese inzet op O&I-ecosystemen kan hier een positieve bijdrage aan leveren. Ook werd er door lidstaten benadrukt dat samenwerking tussen deelnemers en tussen disciplines aandacht verdient. Een paar lidstaten benoemde dat ook inzet op het overbruggen van de innovatiekloof binnen Europa nodig is waarbij een enkeling voorstelde dat dit vooral door het kaderprogramma gedaan dient te worden. Andere lidstaten stelden dat dit zowel nationaal als EU-breed aandacht nodig heeft. Her en der werd ook het vervolmaken van de interne markt benadrukt om impact te bereiken.

Nederland bracht in dat er actie nodig is om de uitgangspunten van Draghi verder te brengen. Hiertoe dient er ingezet te worden op samenwerking op basis van excellentie, binnen ecosystemen en door gebruik te maken van de gehele kennisketen (van fundamenteel onderzoek tot opschaling richting de markt).

De Eurocommissaris gaf aan geïnspireerd te zijn door de interventies, waaronder die van Nederland. Verder riep de Eurocommissaris de lidstaten op om ook met hun ministers van Financiën samen te werken om de strategische inzet op O&I te bestendigen.

Diversenpunt

Bij het eerste diversenpunt presenteerde Denemarken, namens 22 lidstaten, een verklaring over het belang van het waarborgen van de onafhankelijkheid van de

Europese Onderzoeksraad (ERC). Deze verklaring is door Nederland onderschreven. Ook presenteerde het inkomend Poolse voorzitterschap kort haar prioriteiten ten aanzien van O&I. Zo zal er onder andere worden ingezet op pan-Europese netwerken in relatie tot openheid en inclusiviteit, synergie tussen EU-programma's en artificiële intelligentie in de wetenschap. Het voorzitterschap beoogt Raden voor het onderzoeksdeel van de Raad Concurrentievermogen te organiseren op 10 en 11 maart 2025 (informeel) en op 23 mei 2025 (formeel).

Ruimtevaart (29 november 2024)

Tussentijdse evaluatie van het ruimtevaartprogramma

Aanname Raadsconclusies

De Raad heeft Raadsconclusies aangenomen over de tussentijdse evaluatie van het EU-ruimtevaartprogramma (EUSP) voor de periode 2021-2023. Het Hongaars voorzitterschap benadrukte het strategisch belang en succes van EU-systemen zoals *Copernicus* voor aardobservatie en *Galileo en EGNOS* voor satellietnavigatie. Er werd aandacht gevraagd voor een autonome, veilige en kostenefficiënte Europese toegang tot de ruimte en daarbij horende vraag naar transparante aanbestedingsprocessen. Hiervoor was brede steun. Daarnaast onderstrepen Raadsconclusies de toenemende rol van satellietdata en het belang van veilige, duurzame satellietssystemen.

Versterking van de Europese vaardigheden in de ruimtevaartsector

Aanname Raadsconclusies

De Raad heeft Raadsconclusies aangenomen gericht op het Europees concurrentievermogen en een integrale aanpak om Europese technische kennis en vaardigheden in de ruimtevaartsector te verbeteren. Het Hongaars voorzitterschap benadrukte dat een alomvattende aanpak en internationale samenwerking nodig zijn om dit te ontwikkelen. Ook richtte het voorzitterschap zich op het belang van synergiën tussen bedrijven, academici, overheden en hoogopgeleide beroepsbeoefenaars. Vicevoorzitter Vestager beaamde dit en zij gaf aan dat deze stimulans nodig is voor het verbeteren van het Europees concurrentievermogen. Partnerprogramma's, 'space academies' en het koppelen van jongeren aan carrièremogelijkheden zijn voorbeelden van initiatieven die hierbij kunnen helpen.

De toekomst van het ruimtevaartbeleid van de Unie

Beleidsdebat

Tijdens de Raad werd een beleidsdebat gevoerd over de toekomst van het Europese Ruimtevaartprogramma. Er kwam onder andere aan bod hoe het EU-ruimtevaartprogramma zich moet ontwikkelen om beter in te spelen op de toenemende veiligheidsuitdagingen in Europa, met behoud van civiele leiding in de ruimte. Verder werd er gesproken over hoe het EU-ruimtevaartprogramma beter kan inspelen op defensie- en veiligheidsbehoeften, en de weerbaarheid en beveiliging van haar ruimte-infrastructuur kan versterken. Tot slot was er aandacht voor welke *dual-use*-initiatieven de EU moet prioriteren in de volgende generatie ruimtevaartprojecten.

Alle lidstaten juichten de versterking van civiel-defensie synergiën toe om de technologische soevereiniteit van Europa te vergroten. Tegelijkertijd werd erkend dat het ruimtevaartprogramma een duidelijke koers nodig heeft om zowel civiele

als militaire doelstellingen beter op elkaar af te stemmen. Het Hongaars voorzitterschap benadrukte hierbij het belang van vlaggenschipprojecten zoals *Galileo*, *Copernicus* en *IRIS²*. Er werd gesteld dat veiligheidsoverwegingen een integraal onderdeel moeten zijn van de ontwikkeling van deze projecten in het kader van cyberveiligheid. Veel lidstaten sloten zich hierbij aan en benadrukten dat een robuuste ruimtevaartinfrastructuur essentieel is voor Europa's strategische autonomie.

Naast synergiën binnen het programma riep vicevoorzitter Vestager op tot een bredere aanpak om structurele problemen in de Europese ruimtevaartindustrie aan te pakken. Ze waarschuwde dat traditionele spelers terrein verliezen en dat startups vaak financiering buiten de EU zoeken. Lidstaten waren het ermee eens dat de concurrentiepositie van de Europese ruimtevaartsector hierdoor onder druk staat. Vestager stelde voor dat het volgende programma zich richt op drie prioriteiten: het aantrekken van private investeringen, het verminderen van afhankelijkheid van niet-EU-landen, en het waarborgen van eigen toegang tot de ruimte. Meerdere lidstaten steunden deze oproep en voegden eraan toe dat het ruimtevaartprogramma moet bijdragen aan het versterken van de Europese weerbaarheid tegen cyber- en fysieke aanvallen.

Enkele lidstaten benadrukten daarnaast het belang van een nieuwe aardobservatiedienst gericht op gouvernementele gebruikers, terwijl anderen specifiek aandacht vroegen voor een integrale *dual-use by design*-benadering. Dit om niet alleen technologische en financiële efficiëntie verbeteren, maar ook de ruimtevaartsector beter in staat stellen om te voldoen aan veiligheids- en markteisen. Daarbij werd door veel lidstaten het belang van het behoud van het civiele karakter van ruimtevaartprogramma's benadrukt.

De Commissie riep op tot substantiële extra investeringen, met een duidelijke focus op onderzoek en innovatie (O&I) en het versterken van het agentschap EUSPA. Deze oproep werd breed gedragen door lidstaten, die onderstreepten dat Europa ambitieuzer moet zijn om technologische achterstanden te voorkomen.

Nederland sloot zich aan bij de oproepen om civiele en militaire ruimtevaartactiviteiten beter te integreren. Het benadrukte dat synergiën essentieel zijn voor een sterke ruimtevaartsector, waarbij zowel innovatie als veiligheid worden versterkt. Nederland steunde specifiek *IRIS²*, dat wordt gezien als een sleutelproject voor veilige satellietcommunicatie en strategische autonomie. Daarnaast drong Nederland aan op gerichte investeringen in andere *dual-use* technologieën, zoals optische communicatie, om Europa's concurrentiepositie te behouden en in te spelen op zowel veiligheids- als marktbehoeften.

Financing European competitiveness

December 2024

Disclaimer

With this paper, the Netherlands explicitly does not want to anticipate the yet to be determined position of the Netherlands on the next Multiannual Financial Framework (MFF) from 2028. It says nothing about the continuation of specific funds or budgets in Europe or the Netherlands, nor about the governance surrounding the deployment of future funds in the Netherlands. The overarching MFF position is leading in the event of conflicting formulations.

The EU builds upon a strong economic foundation and a high level of prosperity.

Benefiting from a strong internal market, European companies have access to a market of more than 450 million people. Together with a relatively stable environment over the past decades, this market makes the EU one of the most developed and wealthiest places to live.¹ Trade flourishes, within the EU and with third countries, there are many jobs and relatively low levels of inequality. Moreover, high levels of product standards and services and tax incomes enable governments to provide solid public services such as education, healthcare, and social welfare.²

At the same time, several challenges impede preserving our high level of prosperity.

Labour productivity growth has been declining over the past decade³ while at the same time, the EU-population is aging rapidly and the workforce declining.⁴ This results in a considerable rising of social welfare and healthcare needs,⁵ while the green and digital transitions also require significant investments. In addition, international unrest is rapidly evolving due to increased trade tension between global actors and the economy is increasingly being used as a geopolitical weapon. And with Russia's war of aggression against Ukraine, a resilient EU is more important than ever.

To remain competitive, boost the green and digital transitions and raise productivity, effective financing is needed along different lines Since public funding is limited, the EU has to make clear choices and target its financing efforts. In this paper, we focus on five relevant aspects to finance European competitiveness: 1) capital, 2) research and innovation, 3) cohesion, 4) resilience and 5) governance.

1. Capital: a prerequisite for competitiveness

- European Union succeeds in creating new start-ups in relevant sectors, essential for a prosperous future. These companies, however, broadly get stuck in and after the scale-up phase.⁶ A fragmented internal market, which hinders innovative companies to profit from economies of scale, and a lack of available capital, in particular risk capital, are one of the root-causes for the scale-up problem.⁷
- To overcome these challenges and fulfil this prerequisite for competitiveness, coordinated efforts should be made to increase available private capital, also for small and medium enterprises. Continuous work should be put in **deepening and integrating the capital markets union**.⁸ At the same time, EU programs and investments should contribute to

¹26 out of 27 EU Member States score a "Very high human development." In the Human Development Report 2023-2024.

² See 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part A, page 7 for a variety of examples on Europe's high welfare statistics regarding among others inequality, life expectancy, education, rule of law and environmental protection.

³ Up to 2005, this growth was almost 2 percent. Since then, it has been declining with the 5-years average not exceeding the 1% growth per year. See also figure 1 in the annex.

⁴ Whereas the old-age dependency ratio was 36% in 2022, this would rise to 59% in 2070, with most of the increase expected already by 2045. See the '2024 Ageing Report - Economic & Budgetary Projections for the EU Member States (2022-2070)', European Commission, Institutional Paper 279, April 2024.

⁵ The same Ageing report (p 5-6) projects a substantial increase in ageing costs (>3%/GDP) in 13 EU-countries, including NL.

⁶ 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B, page 232.

⁷ See also 'The future of European competitiveness', Part B on pages 242-243 and Anita Quas et al., *The scale-up finance gap in the EU: Causes, consequences, and policy solutions*, European Management Journal, 40:5 2022, pages 645-652,

⁸ See also the 'Deep and integrated capital markets for a resilient and competitive EU, Dutch vision and priorities for the next steps in strengthening the Capital Markets Union'.

mobilising private capital and creating multiplier effects, while a fit for purpose **state aid framework** should preserve a level playing field in the internal market. If the right conditions are set and resources are spent on the basis of excellence, pooling public resources at the EU level can serve as an efficient means of fostering capital with fewer distortions than national investments.

- In addition, increased attention should be given to the role of specific financial actors as well. To strengthen the important role of the EIB Group in the EU's financial landscape, the European Investment Bank (EIB) should invest more in forms of capital that bear **more risk**, such as (private) equity, venture capital (VC) and venture debt, and increase its investment in strategic sectors. Moreover, providing guarantees through the EU budget via **InvestEU** and instruments like the **European Innovation Council (EIC) accelerator** is an effective and efficient way of spending the scarce resources at the EU-level. Finally, the **European VC landscape** can be strengthened through large pan-European funds like the **EIF**, particularly in their role in attracting private capital, such as institutional investments.

2. Research and innovation: the backbone for long-term welfare

- Research and innovation (R&I) is crucial for long term productivity and competitiveness and the EU scores well when it comes to collaborative research, scientific publications and patenting.⁹ In addition, coordinated R&D spendings drives significant increases in GDP¹⁰ and is crucial to tackle societal challenges. However, EU spending on R&D lags behind the US, China and Japan, particularly due to lower corporate R&D spendings.¹¹ Moreover, public R&D spendings are scattered at the national levels.¹² This results in a widening of the productivity and economic gap,¹³ particularly in tech-related industry relevant for future growth such as automation, connectivity, AI and quantum.¹⁴ Europe is stuck in a middle-technology trap and fails to make the transition to productivity-enhancing high-tech sectors.
- To become ready for the future, Europe should invest in **cutting edge research and innovation** across the R&I value chain. The next Framework Programme for research and innovation ('FP10') should support the most **excellent** research and innovation projects with the largest **impact**. It should continue to fund the **full spectrum of knowledge development**: from fundamental research, to applied R&I, commercialisation and valorisation. Moreover, FP10 should further support **successful flagship instruments** such as the European Research Council, the European Innovation Council, strategic European partnerships and put more attention to the **implementation** of the results of research and innovation and **market uptake**.
- The EU should explore various options to **facilitate cross-fertilisation** between **civil and defence-related R&D programmes**. Simultaneously, the EU needs to carefully analyse and discuss the potential impact of the proposed options to broaden the scope of FP10 to allow for dual-use research, for instance in view of the desired openness of the programme.
- Additionally, the Digital Europe Program and CEF-D remain crucial for bridging the gap between research and market deployment of **key digital technologies**. These EU co-financing programs also help strengthening the (EU) digital infrastructure and make EU ready for the transition to the Industry 4.0 and 5.0.¹⁵ Finally, investing in education, talent and skills, especially Science, Technology, Engineering, Mathematics (STEM), remains crucial to be able to enhance competitiveness and meet the societal challenges we face.

⁹ See 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B page 230.

¹⁰ The wider economic impact of Horizon 2020, with a budget of around 80 billion euros, has been projected at around 430 billion euros. See the European Commission's 'Ex-post evaluation of Horizon 2020, the EU Framework Programme for Research and Innovation', page 56.

¹¹ See figure 2 in the annex.

¹² See 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B page 226.

¹³ See also 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B page 229.

¹⁴ See: Reinventing our economy from within, How Europe's start-up ecosystems can learn from each other to ignite and scale up entrepreneurship. McKinsey September 2023.

¹⁵ Whereas Industry 4.0 focuses on automation, connectivity, and advanced-manufacturing technology, Industry 5.0 puts research and innovation at the service of the transition to a sustainable, human-centric and resilient European industry.

- To enhance societal impact and competitiveness, more focus is needed on **strategic research priorities and relevant technologies**.¹⁶ Around these areas, more and stronger **cooperation between ecosystem players** such as universities, startups, small and large companies, research organisations and investors is necessary to increase impact. In conjunction with the challenges related to scaling up innovation policies should better capitalise on the power of research and innovation ecosystems. In order to leverage scale benefits more, these ecosystems also need to become better mutually connected at European level. FP10 should better facilitate this (see *the Netherlands' vision paper on the future EU Framework Programme for Research and Innovation*).

3. Cohesion: ensuring convergence and competitiveness

- Cohesion policy funds add up to around a third of the total EU-budget, thereby being one of its largest instruments. It is therefore essential that cohesion policy enables regions to invest in people and projects that contribute to long-term growth and the competitiveness of the EU.
- In practical terms, this means that cohesion policy should invest in innovative and sustainable projects in the **digital, social (demographic and labour market) and green transitions**. Throughout these transitions, investments in **research and innovation** (and the rollout of innovation) are the cross-cutting theme. This boosts the EU's competitiveness through innovative ecosystems, sustainability and a sufficiently large, highly skilled workforce and adds to the resilience of the EU as well.
- **Reforms and investments** strengthen national and regional economies and thereby contribute to EU competitiveness. Hence, to promote the implementation of reforms and investments, cohesion policies should seek to further link the EU funds with the European Semester. Moreover, submitting claims based on **outcomes** and results should be explored.
- When it comes to **co-financing**, local, regional and/or national ownership of projects is important and therefore 100% EU co-financing is in principle undesirable. This could lead to distorted incentives, as the need for efficient and effective spending of own resources is diminished.
- For an elaboration, we refer to the *Joint vision paper Cohesion policy post-2027 of the Dutch central, regional and local government*.

4. Resilience: a strong Union to realise the transitions

- The geopolitical reality requires increased focus on the defence readiness, economic security and resilience of the Union. A strong and fair internal market contributes both to Europe's competitiveness and its resilience, as it enables European companies to compete internationally while it creates flexibility to adapt in case of external shocks. Moreover, to strengthen our position in strategic sectors and thereby our open strategic autonomy, measures should be taken in line with the European Economic Security Strategy along the axes of promote, protect and partnerships, along with strengthening the defence industry. Only a secure and resilient Union can realise the green and digital transitions ahead.
- First, increased efforts should be put in **promoting innovation** (see also above), digital infrastructures, critical technologies and sectors such as semiconductors, AI, cyber security and space, biotech and raw materials to boost the EU's competitiveness.¹⁷ In addition, **CEF-E** should keep focusing on cross-border renewable energy projects, interoperability of networks and better integration of the internal energy market, which in turn reduces energy prices.
- Second, the EU should increase diversification within supply chains and enhance production capacity within the Union, as currently the objective is with critical raw materials and pharmaceuticals. To effectively address existing (risky) strategic dependencies and labour

¹⁶ See also the Netherlands' National Technology Strategy, which prioritises 10 key enabling technologies.

¹⁷ For a clear overview of the dependency for both extraction and processing of raw materials on particular countries, see 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B page 47.

shortages, it is necessary to develop a mechanism for critical sectors, which harmonises both "promote" and "protect" measures in an integrated framework across the EU. An active and ambitious EU trade policy, seeking partnerships with third countries, can contribute to diversification of supply chains.

- Third, to ensure the security of the Union, the next European Defence Fund should be a **comprehensive (industry) defence program** that brings together R&D (current European Defence Fund and STEP), industrial reinforcement, industrialisation of R&D, procurement, maintenance and resilience (current EDIP, EDIRPA and ASAP) to strengthen the EU-defence industry and to ensure that the industry can address the capability needs of Member States.¹⁸ The EU should furthermore focus on increased cooperation between member states and work towards European defence supply chains where suppliers of the European prime contractors compete on an equal basis.
- Finally, **Important Projects of Common European Interest (IPCEIs)** should target strategic technologies that demand EU-level action, with streamlined, swift procedures that minimise administrative burdens.

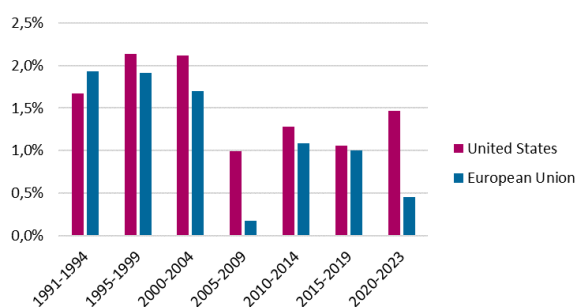
5. Governance: an efficient European Commission with effective EU-programs

- With close to 50 spending programs, the current effectiveness of EU-spending is hampered by fragmentation, complexity and rigidity.¹⁹
- In order to strengthen the effectiveness and flexibility of the EU-budget, **enhanced coordination** and coherence between the different programs is required. A coordinating authority could be beneficial, if this prevents gaps and overlap between different funds and allows for more strategic guidance, while preserving the strengths of individual funds.
- In addition, administrative burdens can be decreased by creating a **one-stop-shop** by means of a single portal. In such a portal, organisations can file requests for different EU-funding programs and go through a swift process. A one-stop-shop with advanced IT-systems would also prevent organisations from delivering the same information multiple times and allow for a **'once-only'** administration.

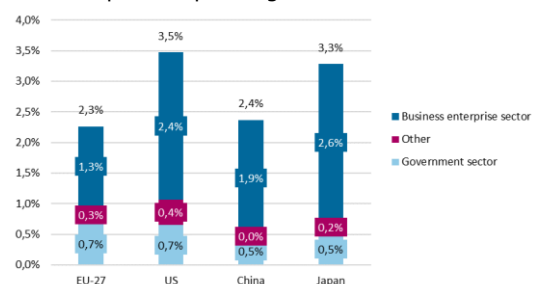
Annex

Figure 1: Labour productivity growth in EU and US 1991-2023.

Source: World Bank data

Figure 2: EU R&D spending (% of GDP) lags behind US, China and Japan, particularly due to lower corporate spendings

Source: Eurostat data

¹⁸ Expenditures on defence were generally below 2% of GDP for the past 30 years and EU-defence expenditures are about a third of the US'. See 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B pages 160-161.

¹⁹ 'The future of European competitiveness', 9 September 2024, Part B, page 289.

Financing the European digital economy

December 2024

Disclaimer

This paper presents the Dutch efforts on the European digital economy after 2027. With this paper, the Netherlands explicitly does not want to anticipate the yet to be determined position of the Netherlands on the next Multiannual Financial Framework (MFF) from 2028. It says nothing about the continuation of specific funds or budgets in Europe or the Netherlands, nor about the governance surrounding the deployment of future funds in the Netherlands. The overarching MFF position is leading in the event of conflicting formulations.

The importance of digitalisation and digital key technologies

Digitalisation and digital technologies are of great strategic importance in order for the European economy to thrive, compete and increase its resilience. Digitalisation, new technologies and digital trade are major drivers of economic growth and play a key role in all sectors in terms of innovation, productivity and efficiency. Draghi's report also states that Europe's competitiveness and long-term earning capacity depend largely on digitalisation and the technologies that make it possible.

Europe is strategically relatively well positioned on several technologies such as semiconductor technologies, quantum and networking technologies. But for many digital technologies, Europe is becoming more and more dependent on other countries. For example, we see this in the areas of AI, cloud, cybersecurity and software used in offices, as shown in the analyses in the Dutch Digital Open Strategic Autonomy Agenda¹. European companies currently lack the scale to make investments and compete with the United States and China. Because of this dependence, a developed digital economy has become an important geopolitical weapon for countries.

Major interventions are needed to stimulate and accelerate the digitalisation of the European economy. Europe must take advantage of opportunities in digitalisation and innovation to remain relevant. Key interventions should focus on strategically approaching, and prioritizing within, digitalisation and digital technologies. This will increase competitiveness and minimise risky strategic dependencies on other countries.

In addition, it is of importance to mobilise significant private investments. To support this, the MFF can have a lever function. This paper contains policy proposals for the needed boundary conditions and reforms to strengthen the European digital economy in the long term.

1. Pay attention to the boundary conditions for financing

- **Deepen the capital market union** so that SME's, start- and scale ups in the digital sector have better access to financing, especially to venture capital. ²
- **Deepen the internal market** so that companies can benefit from economies of scale and network effects. This increases growth prospects and therefore encourages companies to scale up (faster) and continue to grow.
- **Stimulate private investments** to realize economy of scale.
- **Strengthen the public-private partnership**, both on the European level as well as via multilateral projects like Testing and Experimenting Facilities (TEF's).

¹ [Agenda Digitale Open Strategische Autonomie | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

² [Deep and integrated capital markets for a resilient and competitive EU | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

- **Improve the functioning of IPCEI, EDIC and EDIH.**³ Strengthen (the cohesion in), and stimulate the use of, the ecosystem. Create more simple IPCEI-processes with shorter time schedules.
- **Strengthen the support for regulatory sandboxes and experimental spaces.**
- **Stimulate investments in digitalisation** from the European Investment Bank (EIB). Support blended finance constructions, such as investments in the digital infrastructure.

2. Make a European Digital Technology Strategy with a clear prioritisation

- A **European Digital Technology Strategy** would help the EU to improve its prioritisation and to connect policy goals to budget. A coherent framework to strengthen the European capacity to increase digital technology is now missing. Many initiatives under the EU Digital Compass exist, but these aim at many different topics without a clear prioritisation.
- To have impact, the EU needs to invest the limited resources at hand in **a limited set of digital technologies** that have the **greatest impact** on long-term earning power, the national security and other societal interests. Also, the EU should invest where it can make a meaningful difference in Europe's position compared to other countries. This also means not prioritising some technologies ('dare to limit').
- As far as the Netherlands is concerned, **semiconductors, quantum technology, network technology, cloud technology, AI and cybersecurity** should return in a European digital technology strategy. Investment in these technologies should strongly contribute to the development of ecosystems and sectors in the economy and the creation of economies of scale. In the future, digital technology strategy priorities should be anchored in the work programmes of research and innovation funds. Finally, the digital transition is only possible if investments are also made in digital skills.

3. Combine existing financial instruments

- Draghi signals that several instruments under the current MFF, such as the Digital Europe Programme (DEP) and Connecting Europe Facility (CEF) are now too complex and rigid for market players, member states and the Commission. Moreover, these programmes sometimes overlap, which can make it unclear to organisations which fund is suitable for a project.
- We support the proposal to **merge** these instruments, **unlock synergies** between them, **harmonise** conditions and **simplify** procedures. One condition is that projects are awarded on the basis of excellence and impact.

4. Offer more opportunities for public and private co-funding

- Europe does not currently achieve the scale of innovation needed to compete with other geopolitical superpowers. This is partly due to European market fragmentation, lagging investments, the absence of innovative tech ecosystems and a regulatory environment that does not sufficiently support innovation. In addition, financial instruments are also limited.
- We see, from our own experience with DEP, that with public and private co-funding, it is easier to organise funding on a large scale. For the Netherlands, it is important that there are sufficient opportunities to **encourage private capital** for strategic digital innovations. Therefore, rules for funding should align well with state aid rules insofar as national co-financing is desirable and allowed. It is therefore important that, based on a proper problem analysis, the Commission examines whether the current rules for national financial support are fit for purpose.
- For each call, work programmes should make it unmistakably clear to what extent **national co-financing** is allowed, taking into account state aid rules. Sharing successes can also help attract (private and risk) funding from, for instance, banks, InvestEU and/or EIB.

³ These abbreviations stand for Important Projects of Common European Interest (IPCEIs), European Digital Infrastructure Consortium (EDIC) and European Digital Innovation Hubs (EDIH).

5. Ensure transparent, clear, on-time and predictable processes around the design and implementation of underlying work programmes

- Under the current DEP, the time for providing input on the new work programmes is short. Also, work programmes are adopted and published shortly before calls open. This complicates the prioritisation of topics for co-funding by Member States and hinders the involvement and encouragement of parties to participate in the programme. The Commission can improve this by **preparing work programmes in a timely manner, sharing them frequently** with Member States, **pre-publishing drafts and announcing criteria for participation** well in advance (at least three months) for the entire duration.
- Furthermore, Member States now have to wait until evaluations are completed to understand potential national co-financing needs. As a result, the processes around budget allocation for national co-funding start late, causing delays in the start of projects. Therefore, it is desirable for funding bodies to **receive information regarding the number and type of participants and budgets per topic** per Member State shortly after the closing date. This increases predictability and transparency around the needed co-financing.
- Even with a simplification and harmonisation of the next MFF, a strong (internationally operating) **National Contact Point network** is necessary from the start to inform and support all potential participants and enable successful matchmaking for consortia to be established.
- Finally, we stress the need for Europe's open strategic autonomy and the need for issuing security guarantees. Currently, for the different programmes under the current MFF, the rules and process have not been implemented consistently. The process around **security guarantees** should therefore be **uniform**, both administratively and legally, **clear and simple** for participating parties. We advise the Commission to carry out the initial analysis and initiation itself and to advise Member States, in order for all participating parties to be assessed in the same way and on the same terms.